

Aan de fracties van Water&Natuur, de heer F. de Boer en
Partij voor de Dieren, de heer F. Zoon

Datum
16 augustus 2023

Uw kenmerk

Contactpersoon
L. van Heezik

Dossiernummer
HHNK/23000188

Registratienummer
23.0892494

Telefoonnummer
072 5827220

Bestelnummer

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen fractie Water&Natuur – eco-
regeling en aanvullende vragen van de Partij voor de Dieren –
HHNK landschapselementen voor subsidie niet biologische
boeren.

Geachte leden van de Fractie Water&Natuur en Fractie Partij voor de Dieren,

Op 29 juni 2023 stelde u namens Water&Natuur het college van dijkgraaf en hoogheemraden schriftelijke vragen over een publicatie van Follow the Money over waterschappen die agrariërs helpen om meer Europese subsidie te verkrijgen (<https://www.ftm.nl/artikelen/waterschappen-doen-boeren-sloten-cadeau>).

De fractie van de Partij voor de Dieren heeft op 5 juli jongstleden hierbij aanvullende vragen ingediend.

Met deze brief voorzien wij in de beantwoording van uw vragen.

Met vriendelijke groet,

namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,

de loco- secretaris,

de vice- voorzitter,

G.A.M. Quak

J.N.J.J. Beemsterboer

Datum
16 augustus 2023

Vragen fractie Water&Natuur

Als inleiding op uw vragen stelt u:

In dit artikel heeft onze fractie kunnen lezen dat ons waterschap sloten/paden/weggetjes, waar HHNK eigenaar van is, langs de percelen van agrariërs mee laat rekenen om aan de vier procent niet productieve grond te komen.

Reactie:

Wij zijn op de hoogte van het genoemde artikel van Follow the Money. HHNK wordt genoemd in het artikel, maar is hiervoor niet rechtstreeks benaderd.

Agrariërs die meedoen aan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) moeten voor hun subsidieaanvraag (via RVO) voldoen aan een aantal basisvoorwaarden. De landelijke overheid heeft begin 2023 via de website van RVO de mogelijkheid geïntroduceerd om o.a. waterlopen of schouwpaden die een agrariër niet in eigendom heeft onder bepaalde voorwaarden op te geven als landschapselement in de subsidieaanvraag ([Landschapselementen 2023 \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/landbouw/landbouwbeleid/landchapselementen)). Wij zijn door verschillende agrariërs benaderd over deze regeling van de rijksoverheid.

Op de website van RVO zijn voorwaarden opgenomen, waaraan landschapselementen moeten voldoen. Oorspronkelijk was een voorwaarde voor het opgeven van waterschapssloten, dat er sprake moest zijn van zeggenschap of beheer over het landschapselement¹ en toestemming van het waterschap. Inmiddels staat op de site van RVO: "Voor het mee laten tellen van een waterloop van een waterschap, is onderhoud (of medeonderhoud) geen voorwaarde." De aanvragen worden door de agrariërs ingediend bij RVO. HHNK heeft geen toegang tot ingediende aanvragen. De verantwoordelijkheid voor het toetsen van de subsidieaanvragen ligt bij de subsidieverlener (het rijk via RVO).

De uitvoering van deze rijksregeling bij HHNK sluit voor 2023 aan bij de bestaande verantwoordelijkheid van agrariërs als aanliggend eigenaar voor het onderhoud aan waterlopen in het secundaire en tertiaire watersysteem - volgens de Legger Wateren. HHNK staat alleen toe dat waterlopen waarvoor een agrariër onderhoudsplichtig is, worden opgegeven als landschapselement. Daarbij is het advies van HHNK om aan beide zijden van een waterloop maximaal 5% begroeiing te laten staan². Dit ten behoeve van de ecologische waterkwaliteit en biodiversiteit.

De wijze waarop HHNK in 2023 omgaat met de via RVO geboden mogelijkheden is te hier te vinden: [Inzet waterlopen als landschapselement bij GLB-aanvraag | Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier \(hhnk.nl\)](https://www.hhnk.nl/landbouw/landbouwbeleid/landchapselementen).

¹ In het artikel van Follow the Money wordt verwezen naar een memo van LNV van 19 april. Inmiddels staat op de site van RVO: Voor het mee laten tellen van een waterloop van een waterschap, is onderhoud (of medeonderhoud) geen voorwaarde.

² Er wordt gewerkt aan een actualisatie van de legger, waarbij in de toekomst meer differentiatie wordt aangegeven in het percentage begroeiing dan mag blijven staan.

Datum
16 augustus 2023

De verplichting voor 4% niet-productief areaal geldt in 2023 alleen voor agrariërs die deelnemen aan de eco-regeling³ en/of het ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer)⁴.

Door aansluiting te zoeken bij de legger met een generieke toestemming hoeft HHNK geen extra inspanning te leveren om individuele agrariërs afzonderlijk toestemming te geven.

1. Klopt het dat HHNK agrariërs op de bovenstaande wijze (niet zijnde een vorm van beheer of mede onderhoud) gebruik laat maken van de sloten/paden/weggetjes van het waterschap waardoor zij gebruik kunnen maken van de vier procent regeling?

Antwoord:

HHNK biedt in 2023 uitsluitend de mogelijkheid om waterlopen in de aanvraag voor de GLB-subsidie op te nemen als landschapselement, als de aanvrager hiervoor volgens de legger onderhoudsplichtig is en verder wordt voldaan aan de voorwaarden van RVO. Hoewel de betreffende agrariërs geen eigenaar zijn van de sloten, hebben zij wel een onderhoudslast en moeten zij ook voldoen aan de regelgeving voor wat betreft bufferstroken als gevolg van de aanwezigheid van het aangrenzende water in eigendom bij HHNK. Daarmee hebben zij wel te maken met de 'lasten' die ze ook als eigenaar van een sloot zouden hebben. Bij HHNK is geen sprake van toestemming om paden of weggetjes van HHNK op te geven als landschapselement.

2. Wanneer heeft het CHI hiertoe het besluit genomen? Kunnen wij dit besluit van u ontvangen?

Antwoord:

De bevoegdheid die hier aan de orde is betreft het geven van (privaatrechtelijke) toestemming door HHNK als eigenaar van onroerende zaken aan agrariërs. In dit geval gaat het om toestemming om de waterlopen te mogen opgeven als landschapselement in het kader van de subsidieregeling van het Rijk.

In de Delegatieregeling HHNK 2003 is de bevoegdheid tot het aangaan, wijzigingen en beëindigen van transacties en regelingen op het gebied van onroerende en onroerende zaken, vermogensrechten en beperkte rechten, alsmede persoonlijke rechten als verhuringen, verpachtingen, ingebruikgevingen en soortgelijke gebruiksrechten, gedelegeerd (overgedragen) aan het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur heeft deze bevoegdheden (deels) gemandateerd aan de ambtelijke organisatie. Het CHI is derhalve niet het bestuursorgaan dat een besluit zou moeten nemen over het geven van toestemming aan agrariërs ten behoeve van de subsidieregeling.

3. Is het beschikbaar stellen van deze overheidbezittingen niet strijdig met de geest van het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid? Volgens de Europese Commissie mag namelijk enkel gebruik gemaakt worden van de regeling als de landschapselementen ter beschikking van de agrariër zelf staan/zijn.

Antwoord:

Primair is het aan het Rijk om hier een oordeel over te geven en zo nodig in dit kader verantwoording af te leggen aan de Europese Commissie en niet aan HHNK. Het betreft hier immers een subsidieregeling van het Rijk. Echter voor zover wij het kunnen overzien staan door de toestemming van HHNK als eigenaar en door de onderhoudsverplichting in de keur en legger de waterlopen feitelijk ter beschikking van de agrariërs.

4. Het doel van deze subsidieregeling is om agrariërs tegemoet te komen in het verkrijgen van minder inkomsten en daarvoor ontwikkeling van biodiversiteit terug te ontvangen. Hoe onderzoekt u (of een andere instantie) of de agrariër daadwerkelijk bijdraagt aan de ontwikkeling van biodiversiteit en waterkwaliteit

Antwoord:

Zie reactie hierboven.

5. Kunt u aangeven hoeveel agrariërs op bovenstaande wijze hiervan gebruik maken?

Antwoord:

³ De eco-regelingen komen voort uit de Nederlandse invulling van het nieuwe GLB. De standaard basispremie voor agrariërs gaat omlaag. Door uitvoering van eco-activiteiten kan een eco-premie worden verkregen. Biologische bedrijven komen altijd in aanmerking voor de maximale eco-premie.

⁴ [Conditionaliteiten GLB 2023 \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/onderwerpen/landbouw/landbouwbeleid/landbouwbeleid/landbouwbeleid/landbouwbeleid) (zie GLMC8).

Datum
16 augustus 2023

Agrariërs dienen hun aanvraag voor de GLB-subsidie in bij RVO. RVO voert ook de controle hierop uit. HHNK heeft geen zicht op de aanvragen en uitkeringen via RVO.

6. Kunt u aangeven om hoeveel subsidie het in totaal gaat?

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 5.

Aanvullende vragen Partij voor de Dieren

1. Op welke manier is deze regeling binnen HHNK tot stand gekomen, ook gelet op de aanvulling van LNV op een later moment? Is er contact geweest met de provincie en LNV hierover?

Antwoord:

De regeling is geïntroduceerd door het Rijk. In overleg met de portefeuillehouder is voor 2023 gekozen om de invulling te laten aansluiten bij het huidige beleid van HHNK. De mogelijke toepassing is daarbij beperkt tot waterlopen waarvoor een agrariër onderhoudsplichtig is. Vanuit HHNK worden er geen extra voorwaarden gesteld aan de toestemming, maar wordt uitgegaan van algemeen geldende regels en voorwaarden. Als HHNK aanvullende voorwaarden zou willen verbinden aan toestemming, zou dit apart geregistreerd en gecontroleerd moeten worden, terwijl HHNK geen inzicht heeft in aanvragen van individuele agrariërs bij RVO. Dit zou veel extra capaciteit vragen en is moeilijk uitvoerbaar.

Een toekomstige aanpassing van de regels voor onderhoud met daarin meer aandacht voor ecologie bij het slootonderhoud, kan op termijn bijdragen aan betere ecologische waterkwaliteit in een groot aantal sloten. Dit geldt dan voor alle agrariërs die sloten onderhouden.

Er is hierover niet apart contact geweest met de provincie en LNV.

2. Betreft het hier toestemming voor al aanwezige landschapselementen, waardoor er geen nieuwe landschapselementen (bomenrijen, slootjes etc.) ontstaan op HHNK areaal?

Antwoord:

Bij HHNK gaat het alleen om waterlopen (zie de antwoorden hierboven).

3. Aan welke aanvullende randvoorwaarden moeten agrariërs voldoen om toestemming te krijgen van HHNK⁵?

Antwoord:

Zie eerdere antwoorden.

4. Moeten agrariërs een vergoeding betalen aan het HHNK voor gebruik van de regeling? Zo nee, in hoeverre wordt hiermee rechtsongelijkheid gecreëerd voor agrariërs die geen gebruik kunnen maken van gratis HHNK landschapselementen?

Antwoord:

Agrariërs betalen geen vergoeding aan HHNK bij gebruik van de regeling. Er moet sprake zijn van onderhoudsplicht door de agrariër volgens de legger. Als er bij een agrarisch bedrijf geen sprake is van waterschapssloten die aan de voorwaarden voldoen, kan een ondernemer alleen waterlopen in eigen eigendom hiervoor inzetten.

U refereert hier aan het gelijkheidsbeginsel. Het gelijkheidsbeginsel betekent voor de overheid dat gelijke gevallen op een gelijke manier worden behandeld. Het moet dan ook echt gaan om gelijke gevallen. HHNK geeft alle agrariërs die met hun gronden grenzen aan waterschapssloten in het secundaire en tertiaire watersysteem dezelfde toestemming. Er is daarbij sprake van een onderhoudslast voor de desbetreffende agrariërs volgens regels van HHNK (het is in die zin niet 'gratis'). De agrariërs dragen verplicht bij aan de instandhouding van het landschapselement 'waterloop'. Zonder het onderhoud door de agrariërs zouden de waterlopen verlanden, tenzij HHNK het onderhoud voor eigen rekening zou nemen.

5. Ziet u het beschikbaar stellen van HHNK landschapselementen voor de eco-regeling als een geitenpaadje in de subsidieregeling?

Antwoord:

⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/glb-2023/landschapselementen#waterschapssloten>

Datum
16 augustus 2023

Het is niet aan HHNK om een standpunt in te nemen over de vraag of er sprake is van een 'geitenpaadje', maar aan de landelijke politiek.

Over de huidige rijksregeling ten aanzien van waterschapsslotsen als landschapselementen is landelijk discussie gaande. Mogelijk wordt de regeling nog aangepast. De uitvoering van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de eco-regeling is sterk in ontwikkeling. Vanuit de Unie van Waterschappen wordt dit onderwerp gevolgd. Ook wij volgen de ontwikkelingen en zullen de toestemming van HHNK aan agrariërs voor 2024 opnieuw bekijken.

6. Het doel is dat Nederland in 2030 moet voldoen aan 25% biologisch areaal. Dit is ook goed voor de waterkwaliteit. Biologische boeren (of die in transitie zijn) kunnen al aanspraak maken op de eco-regeling. Op welke manier helpt het beschikbaar stellen van de HHNK landschapselementen aan het doel richting meer biologisch areaal?

Antwoord:

Wij kunnen niet beoordelen of deze regeling bijdraagt aan het vergroten van het percentage biologisch areaal.